

MINDSZENT-SZEGVÁR

ÉS VIDÉKE.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 4 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr.
Negyed évre 1 frt — kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szerkesztési részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők

HIRDETÉSEKET

nyilatéteri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Óvoda.

(L) Eveken keresztül kísértett — nem kevés bajt okozva — az óvoda ügy Mindszent község képviselő testületében. Ennek az ügynek már egész története van, — csak óvoda nincs.

Számtalan sok azoknak az átiratoknak a száma, melyeket Tergina tanfelügyelő az óvoda felállításának érdekében a községhez intézett. Kért, a törvényeket cizálva fenyegetett, mindhasztalan: Mindszent község képviselő-testület a napnál fényesebben bebizonyította, hogy e 10.000 lakost számláló községben nincs annyi óvoda köteleles, mint a mennyit a törvény előír — nem köteleles tehát az óvodát felállítani.

Természetes, hogy ez okoskodással nem bírtuk a tanfelügyelő urat igazainkról meggyőzni, mert ő tovább is egyre-másra küldözgette az átiratokat és éppenséggel nem látszott elfogadni azon több ízben hangoztatott kifogásunkat sem, hogy: nincs pénzünk.

Folyt tehát a harc tovább, a diplomácia minden fegyverével, míg végre Mindszent községe rátalált az arany közép utra, vagyis: *óvodánk is lett és még sem állítjuk fel az óvodát!*

Egy a törvény kívánalmainak megfelelően képesített óvónő itt Mindszenten egy magán óvodát nyitott, kötelezvéni magát a községbeli szegény óvoda köteleles gyermekeket az esetben, ha neki a község évi 120 frtot fizet, díjtalanul felvenni és oktatni.

Az ajánlat, mint egyedüli mentő eszköz, kész örömmel fogadtatott el.

Volt tehát óvodánk, a melyre mindannyiszor, a hányszor a tanfelügyelő egy ilyen felállítását sürgette, büszkén mutattunk rá — és ez ügy egy pár évig abban maradt — mindaddig, míg a tanfelügyelő egyikben jónak látta az óvodát megtekinteni.

Az ott látott és tapasztaltak bizonyára nem elégitették ki, mert ismét követelte, hogy a község egy megfelelő óvodát állítson fel.

Mindszent község képviselő testülete, mohón kapott a tanfelügyelő kifogásaihoz és . . . megvonta a 120 frt segélyt az óvónőtől.

Megvonatván a segély, az óvoda megszűnt és már 3 éve, hogy annélkül megvagyunk.

Hát igen, meg is lehet nálla nélkül élni, de hát mi azt hisszük, hogy ha már a törvényeket nem is respektáljuk, szegény népünk érdekében, a jövő nemzedék, a kis csemeték érdekében valamit tenni — ha szegények vagyunk is — Mindszent községnek kötelessége.

Ez alkalommal nem szándékunk ez

ügy tanügyi részének fejtegetésébe bocsátkozni, így nem igyekszünk azt sem bizonyítani, hogy vajjon előnyös-e és menyiben, ha a gyermekek márzsenge korukban mintegy játszva tanulnak. Mi jelenleg ez ügynek inkább az anyagi részét óhajtuk tárgyalni, mely ez esetről népünkre nem kevésbé fontos, mint a közoktatási rész.

Hát kilehet azt mutatni szépen, hogy Mindszent községben *ninc-ennek oly óvoda köteleles, lik odahahaza a kellő ápolás és felvigyázatlan ne részesül-nének* csak hogy ezt nagyon bajos elhinni, ha csak egy pillantást vetünk is népünk vagyoni állapotára, annak foglalkozására

Hogy első sorban is a vagyoni állapotot tekintsük, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy Mindszent község lakosságának legalább fele, vagyis a 10 000 ből 5000 földhöz ragadt szegény. No bizony ezek egyike sem tarthat cselédet kis gyermekei gondozására.

Népünk majdnem kivétel nélkül mezőgazdasággal foglalkozókból áll. A szegényebb osztály pedig csak a napszámoskodásból tengetheti életét és csakis úgy, ha a nő is dolgozik. Oda van tehát az apa és anya kora reggeltől, késő estig. A kis gyermekek vagy egy kissé idősebb testvér éppen nem biztos felügyelete alatt, vagy pedig teljesen magukra hagyatva vannak egész nap.

Nem sokkal jobb az az eset sem, midőn a szegény anya gyermekét talicskán kénytelen magával vinni a mezőre, hol az a tikkasztó forró nyári nap kinjainak van kitéve.

Mindszent község képviselő testületének egyes tagjai nagyon szeretik a szegény nép érdekeit emlegetni s ezt minél gyakrabban fel is említik beszédeikben, ezekhez van egy pár szavunk.

Ugyan tegyenek is már valamit a nép érdekében, ha egyebet nem is, állítsanak fel egy óvodát a szegény gyermekek számára.

A kisiparosok mozgalmá.

(T. A) Hazai kisiparosaink, a szegedi kisiparosok kezdeményezésére, országos mozgalomra készülnek a fegyházipar ellen. Szeged után Kassa mozdult meg s ezt követni fogják nemsokára a többi ipar-testületek is.

Vége tehát kilátás van arra, hogy kisiparosaink öntudatra ébrednek és sikra kelnek legnagyobb versenytársuk, a fegyenczipar ellen, mely eddig ónsulylyal nehezedett rájuk.

Hazai kisiparosaink helyzete a lehető legsiralmasabb. Eltekintve attól, hogy tej-

lődésüket a gyári ipar anélkül is fojtogatja, ennél még egy sokalta veszedelmesebb áramlattal kell megküzdeniök. Maga az állam csinál nekik konkurencziát az országos fegyintézetekben úzótt iparágai által s működésével a szegényebb vidékeken határozottan okozója a proletárizmus terjedésének és szaporodásának.

A rab munkával, az előállítási díj csekélyisége s az anyag nagymérvű bevásárlása miatt, ők nem versenyezhetnek s a fogyasztó közönség odamegy, hol szükségletét a legolcsóbban szerezheti be s így egyes iparágak fenállásukban veszélyeztetve, folyvást hanyatlanak s közelnek a megsemmisülés felé.

Ily szomorú körülmények között örömmel köszöntjük ezen határozottan üdvös mozgalmat, mely végre felrázza tétlen tepedéséből az illető köröket.

Természetesen a fegyencz-ipar megszüntetése csak fokozatosan következhetik be s eleve felmerül az a kérdés, mivel foglalkoztassa az állam a fegyintézeteket? Erre is megfelelünk rögtön.

Használja fel az állam azt a nagy munkaerőt, melyet a fegyintézetek és kerületi börtönökben letartóztatott és elítélt loglyok munkaképessége képvisel, legegyszerűbben úgy, hogy az által a mi kisiparunk a természetellenes konkurencziától megkímélve, ez a munkaerő olyan elhagyott iparágak legyen megteremtőjévé, melyért hazánk milliókkal adózik a külföldnek.

Hazánk kiadása pamutszövetekért milliókra rug. Mi úgy véljük, hogyha a fegyintézetekben levő végtelen olcsó munkaerőt a pamutszövés céljaira lehetne felhasználni, hazánk szükséglete ithon olcsón lenne előállítható és nem kellene annyi millió forinttal a külföldnek adoznunk s a pamutszövés meghonosítása nemcsak a fegyházakra, de egyes vidékekre is kiterjedvén, áldásává lenne az egész országnak.

A magas kormány, midőn a haza és polgárság jobblétéről van szó, nem hunyhat szemet ily életrevaló intézmény megvalósítása előtt. Ez eszmének keresztülvitele közös érdek, mely egyrésztől adófizető polgárait — értve alatta a kisiparos osztályt — a nyomortól megmentheti, sőt vagyonosodását mozdítja elő akkor, midőn a fegyenczeket a pamutszövés céljaira használja fel s ezáltal a kisiparosokat menti meg a bukástól, visszaadván nekik kenyérkeresetüket

A pamutszövészet fegyenczek általi feldolgozása korrekt, jól felfogott vezetés mellett, kell, hogy prosperáljon, mert a feldolgozott pamut 8-12 forint vám mellett, holott a nyers pamut vámentesen

jön be és azonfelül a feyencznél nem kell attól tartani, hogy ott hagyja a munkát és más gyárba szegődik. Azon keleti országok pedig, ahol ezen produktumok értékesítendőek lennének Magyarország városaihoz 2-4 napi rövidebb uttal vannak mihozzánk, mint Ausztriához és oly mennyiséget és oly nagy mennyiséget alig lennének képesek produkálni, a mily nagy fogyasztója van.

A pamutszövészetben Manchester játsza a világon az első szerepet, utána jön Frankon, Németország és Ausztria. A legnagyobb az indesztria terén első sorban a szövőgyárak foglalják el, mert roppant tér nyílik általa.

A pamutszövődéknek Magyarországon leendő felállításából s annak a feyenczék általi üzembe vételéből nem csak az iparosztálynak, hanem az országnak nagy mérvű, mondhatnám milliókra menő haszna lenne, mert a pamutszövészet erkölcsi támogatás mellett oly nagy lendületet venne, hogy nem csak a feyenczék, de még a lakosság tekintélyes része is foglalkozást nyerhetne a felállítandó gyárakban.

Kisiparosaink a feyenczipar ellen megindult országos mozgalma alkalmával ezeket ajánljuk az intéző körök figyelmébe.

Községi ügyek.

A libalegelő

Lapunk mult számának ujdonsági rovatában foglalt „Tekintély — és libalegelő“ cikkünkben megígértük, hogy e kérdésre jelen számunkban visszatérünk. Ez ígéretünket beváltandó, foglalkozni akarunk e kérdéssel.

Az első pillanatban a beavatatlan előtt e kérdés nagyon is csekélynek tűnhet fel, mi azonban, kik tudjuk azt, hogy mily nagy szüksége van lakosságunk egy nagy részének arra, hogy a község egy nagyobb területet adjon át a liba és kacsa neveltetés czéljából, előttünk ez egy fontos közgazdasági kérdés.

A szomszéd Vásárhely város egy nagyobb

területet fog átengedni kosárfűz termelés czéljából, mert a lakosság egy része kosárfonással foglalkozik.

Makó város kisebb részletekben földet ad azoknak, kik vereshagyma termelés és kereskedéssel foglalkoznak.

Szeged földet ad azoknak, kik paprika termelés és kereskedéssel foglalkoznak.

Tápé község mindent elkövet, hogy lakosai gyékényt termő területekhez jussanak, mert gyékényfonással foglalkoznak, sőt derék jegyzője még az árúk eladását is mindenben megkönnyíteni törekszik.

Csak Mindszent község tagadja meg rendszeresen már évek óta a lakosság kérését és nem ad libalegelőt, mert — a lakosság egy nagy része libalegeléssel foglalkozik.

Száz, meg száz kifogások alá bujva utasították el mindig e szegény emberek kérését, kik hajlandók a nekik átadott területért a megfelelő hasznóbért megfizetni. Hol későn, hol megkorán kérték. Hol sokat, hol keveset kértek. Végül azzal az indoklással utasították őket el, hogy „majd a libák átmennek a ki nem bérelt területre is“.

Hát biz ez százalmas egy kifogás, ha megdölgünk, hogy biz azok a libák most is „átmennek“ a ki nem bérelt területre. Igaz, hogy most is behajtja a csősz, de hát akkor nem hajtáná be?!

Sajnos, ismeretes tény az, hogy lakosságunk általában szegény. Földje nincs. A munkás kezek nem találnak elegendő foglalkozást, különösen nem a nők. Mi természetesebb tehát, hogy ezen nők is könnyíteni óhajtván a háztartás és megélhetés gondjain, a liba tenyésztéssel óhajtanak foglalkozni, mely foglalkozás elég jól jövedelmezőnek bizonyult.

Orvendve kellene ezt Mindszent község képviselő testületének tudomásul venni, a helyett, hogy ridegen elzárkózik a közérdek e kívánalmával szemben.

A gazdasági év kezdete, október elseje, közeledik. A szeptember havi közgyűlésenek ezen a lakosságra fontos ügyet tárgyalni kell. Addig nyujtsák be az érdekeltek kérvényüket és nem kételkedünk azon, hogy ez alkalommal fáradságukat siker fogja koronázni. Nem kételkedünk, hogy a képviselő testület is belátva e kérdés fontosságát, nem fog elzárkózni a szegénység érdekei elől.

A magunk részéről kijelentjük, hogy a kérvényt támogatni fogjuk és ha a képviselő

többségének jóakarátában eszlatkozánk, az ellenkező határozat ellen is meg fogjuk kísértetni, hogy népünk ezen érdekei kedvező megoldást nyerjenek.

A gyujtogatók.

A pénzvágy — ha lelkiismeretlen egyéneknek lép fel — egyike a legveszedelmesebb betegségeknek. Hogy az ily romlott lelki egyének czéljukat elérjék, vagy csak meg is közelíthessék, képesek gyilkolni, rabolni, gyujtogatni.

E három legfőbb bűnök egyik legveszedelmesebbike: a gyujtogatás. A gyilkos, aki megöli áldozatát, a rabló, ki elveszi pénzét az egyénnek, óriási nagy bünt követ el a társadalom és Isten törvényei ellen és el is veszik gonosz tettük méltó büntetését, de ez csak egy embert ölt meg, amaz csak egy embert rabolt ki.

A gyujtogató százak, ezek vagyonát, életét teszi kockára, veszélyeztetni, hogy magának legtöbb esetben csekély anyagi előnyököt biztosítson.

Egy ilyen gyujtogató, ki egy egész virágzó nagyközség létét, esetleg százak életét képes kockára tenni egy kis hasznóbért, a legnagyobb gonosztevő.

Egy ilyen nagy gonosztevő akadt Mindszent községben a helybeli születésű illetőségű Barna Rozál korcsmárosné személyében, a ki hogy a nemrég vett rozszant viskóját szebbre és czélszerűbbre építhesse fel, azt 500 forintra bebiztosítván, önmaga saját kezével fel is gyujtotta.

Mint bennünket értesitenek, a gyujtogatás terve nem a Barna Rozál agyában fogamzott, hanem bűntársa Papi Géza rovott multu vásárhelyi lakos lakos, volt városi irnok látta el jó tanácsokkal.

Ezen, több bűnös eseteket napvilágra hozó bűnügy részleteiről máig a következőket hozzuk nyilvánosságra:

Barna Rozál az iránt fordult Papi Gézához, hogy mi uton birna házára kölesönt felvenni. Papi azt javasolta az asszonynak, hogy gyujtassa fel a házát és hacsak a tető ég is le, a bécsi biztosító társaságtól kapni fog vagy 300 frtot.

Barna Rozálnak tetszett a terv, de a tanácsért Papi által követelt 30 frtot csak akkor ígérte megadni, ha a társaság a 300 forintot

TÁRCZA.

A Mindszent-Szegvár és Vidéke eredeti tárcája.

Szamar a hintóban.

— Humoreszk. —

Irta: Reim Lajos.

A Pethőczy familia állandóan künn tartózkodott nagykiterjedésű pusztáján. Az öreg Pethőczy akarta ezt így. Gazda volt a szó teljes értelmében s sohasem vezérelte egyéb ideál, csak a természet, a föld. De meg nem is érezte szükségét annak, hogy közelebb húzódjék a társadalom centrumához. A pusztától szép akácfasor vezetett ki az országútra s ezen másfél óra alatt kocsin el lehetett jutni Göröncsére.

Pethőczyék csak ritkán rándultak be Göröncsére, nagyon hozzászóktak ehhez a szép, csendes ősi fészekhez. De nem úgy a Pethőczyék babaarcu Piroskája, ki nap nap után kénytelen volt ezt a kis utazást végigszenvedni. Piroskát nevelőintézetbe iratták s a Pethőczyék kocsisának ugyszólván egyéb feladata sem volt, mint ezt az édes terhet reggel és délután haza röpiteni.

Jóska, a libériás kocsis, büszke is volt ám, hogy a családnak ezt a legnagyobb kincsét az ő korlátlan kezeire bízták.

Nem mult el nap, hogy az öreg Pethőczy ne intette volna:

— Aztán csak óvatosan hajts Jóska fiam. Ne feledd el, hogy reád bizom legszebb büszkeségemet.

— Nem lesz baj nagyságos uram — mondogatta Jóska s mikor a hintóval lekanyarodott az országútra, megeresztette az istrángot, párszor suhintott az ostorával s a két szénfekete csikó versenyt repült a szélel.

Persze Piroska ilyenkor mindig megjutalmazta holmi elcsent szivarok alakjában, melyek a Pethőczy szekrényéből kerültek ki.

Pethőczyéktől félóranyi távolságra, közvetlen a göröncsei országút menté húzódtott el Nóbél Armin borkereskedő nagy kiterjedésű uradalma

A Nópel familiának nagy híre volt az egész megyében. Pazar luxust éltek s minden módon szerepelt ki kívántak az előkelőbb társadalmi körökben. Mikor az öreg Nóbél a dzsentri kaszinó bevalasztotta választmányi tagjai sorába, hirtelen felszökött a Nóbél család tekintélye. Az öreg Nóbél elhatározta, hogy fiából, a 19 tavaszt élt Dolfi gyerekből is dzsentrit nevel. Megtaníttatta lovagolni, vivni, kártyázni s mikor Dolfi mindezeket elsajátította, egy csomó bölcs tanács kíséretében felavatta a fiatal dzsentrik sorába.

Nem tudni, hogy Dolfi ezen bölcs tanácsoknak mennyire felelt meg, de az tény, hogy a Pethőczyék szép Piroskája iránt roppant kezdett érdeklődni. Nap nap után megleste a portájuk előtt elrobogó hintót s nagyokat köszönt a hintóban ülő szöszke, szép babának.

Később jó borraival rábirta a Pethőczyék kocsisát, hogy kapujok előtt lépésben hajtson. Ez izben meg azt is megkérdezte Jóskaótól, hogy a kisasszony érdeklődik-e némileg iránta.

Jóska az ő hamisítatlan őszinteségével nyomban megfelelt:

Hát érdeklődni, ugy hiszem, érdeklődik, mert többször kérdezte már tőlem, hogy lehet valakinek oly nagy orra, mint a nagyságos ifiur-nak...

Dolfit ez nem ejtette kétségbe. Az orrából — gondolta — legfőlebb lefűrészeltet valami hires specialistával egy darabot s mégis megszerzi magának ezt az anyagi teremést

Történt pedig valamely napon, hogy Jóska szerencsétlenségére neki hajtott egy kiálló fatuskónak s a hintó egyik kereke izzé-porrá törött. Jóska ugy legurult a bakról, akárcsak egy alma. Egy pillanat alatt talpon volt s nem törődve azzal, hogy homloka vérzik, odarohant Piroskához, nem-e történt baja.

Piroskának az ijedtségen kívül nem történt baja, csak aggódva nézett Jóskaóra:

— Jaj, mi lesz most velünk?

— Sohse aggódjék kisasszony! — mondá Jóska. — Ahol nagy a veszély, ott közel van Dolfi.

S tényleg néhány perc alatt ott temett Dolfi s nem telt bele egy negyedóra, pótolva volt a kerék s a hintó tova gördült Göröncsére.

Piroska egy hangos köszönőmmel jutalmazta Dolfi sziveségét és ez őt valóságos önkivületi állapotba hozta. Ily szívességg után — gondolta magában — neki már némi jogai is lehetnek Piroska irányában. Ezek a jogok pedig abban nyilvánultak, hogy most már lóháton leselkedett az országúton s mikor Piroska arra kocsizott, többől szakasztott rózsákat dobálgatott be a hintó ablakán.

Piroska egy ideig csak türte Dolfinak ezt a különös sportját, de végre is kifogyott a türelméből s elpanaszolta otthon kényelmetlen helyzetét

Pethőczyék nem akartak Nóbéllel feszült viszonyba kerülni, családi tanácskozást kezdtek Dolfi megrendszabályozására, de eredményre nem jutottak. Jóska, midőn hírül vette, hogy a családi tanácskozás nem birt radikális eszközt találni Dolfi kiábrándítására, elhatározta, hogy ezt ő maga, a család tudtán kívül hajtja végre.

A rá következő napok egyikén Piroska hírül vette, hogy Dolfi nagy meglepetésre készül az ő számára. Hogy ezt a meglepetést kikerülje, aznap otthon maradt. Ez éppen kapóra jött Jóska-nak. Nagy titokban befogott s a Pethőczyék szürke vízholdó szamarát nagy nehezen besegítette a hintóba. Elkészülve ezzel, a nagyfülü pasasér roppant ámulatára neki vágott a göröncsei országútnak.

Dolfi már ott őgyelgett az országúton, hatalmas rózsabokrétával a kezében. Elhatározta, hogy ma személyesen nyujtja be a csokrot Piroskának. Megpillantva a hintót, messziről el kezdett Jóska-nak integetni s tényleg közöletlen előtte meg is állította a csikókat Jóska.

Dolfi dobogó szívvel szökött a hintó ablakához s már egyik kezével be is nyult a bokrétával, mikor a hintóban levő pasasér e nem várt meglepetésre kidugja fejét s hosszú füleit előre szegezve, belezúg Dolfi fülébe: i . . . i . . . , há . . . há!

A hintó már elszűnt a láthatárról, de Dolfi még mindig ott reszkett azon a helyen, görcsösen szorongatva kezében a bukótot.

Másnap Piroska már akadály nélkül ért be Göröncsére. Dolfi pedig elutazott, hir szerint Londonba, Párisba világtapasztalatokat szerezni.

kifizeti. Addig is átadott azonban neki egy arany gyűrűt.

Papi Géza megelégedvén a foglalóval, elindult egy oly polgárt keresni, ki a gyujtogatásra vállalkoznék. A legnagyobb bizalommal Mátyus Károly iránt viseltetett, kinek előadta, hogy mily módon gyujtsa fel a házat.

Noha Mátyus vonatkozott a gyujtogatást elkövetni, Papi mégis egy nyílt levelező lapon felszólította őt, hogy ne sokat habozék, hanem egyik legközelebbi éjjelen gyujtsa fel a házat.

Mivel Mátyus még ez után is vonatkozott, Barna Rozál vállalkozott házának felgyujtására. Fenyőfából csóvát készített, tüzet rakott és a padlón a kémény mellé dugta a lobogó csóvát. Természetesen a tűz nyomban végigfutott a tetőzetten s azt elhamvasztotta.

A tüzeset alkalmával jelen volt Papi Géza is, mint valami önkéntes tűzoltó részt vett az oltásban.

A gyujtogatást Mátyus Károly jelentette föl. Barna Roza mindezt így töredelmesen bevallotta, míg Papi Géza ur erősen tagad, noha a bizonyítékok egész tömege áll vele szemben.

A bűnösök el vannak fogva. Az igazságszolgáltatás büntető kezét nem fogják elkerülni és mi mindszentiek adjunk hálát Istennek, hogy már annyiszor csoda módon megmentette községeinket a végenyészettől, mert bizon az előjáróság ébersége, tűzoltó szereink kitünősége atól már rég nem mentett volna meg.

Helyi és vegyes hírek.

Kérjük vidéki előfizetőinket, legyenek szivesek hátralékos előfizetési díjajukat még e hét folyamán posta utalványon beküldeni.

— **Váratlan rovancsolás.** Vármegyénk alispánja: dr. Csathó Zsigmond és a főszámvévő: Albertényi Antal pénteken, folyó hó 12-én váratlanul községeinkbe érkeztek és a hivatalokban vizsgálatot tartottak. A pénztárakat is megvizsgálták és miután semmi felfüggesztés nem történt, azt kell hinnünk, hogy minden rendben találtak.

— **Közigazgatási bizottság.** Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága az elmúlt héten tartotta meg havi rendes ülését.

— **Készülő monográfia.** Zsilinszky Mihály államtitkár, Csongrád vármegye volt főispánja a napokban értesítette Csathó Zsigmond alispánt, hogy a vármegye monográfiájának második kötete rövid időn elhagyja a sajtót.

— **Sem járásbíró, sem adóhivatal** Mindszent közsg. tekintettel a nagy forgalmára, a vármegye útján feliratot intézett az igazságügy-miniszteriumhoz egy külön kir. járásbírószervezése iránt. A pénzügyminiszteriumtól pedig azt kérte, hogy állítson itt fel egy külön adóhivatalt. A külön járásbírószervezése egyszerűen megtagadott, míg a pénzügyminiszteri leirat szerint e kérdéssel majd csak ezután — gondolkoznak.

— **Utaink kiépítése** örvendetes módon halad előre. Meg fog végre valahára szünni az az ázsiai állapot, hogy az esős időszak beálltával nem lehetett kocsin egyik községtől a má-ikig közlekedni. Igaz, hogy ez utak kiépítése csak lassu fokozatossággal halad, de elvégre is jó utaink lesznek. Eddig épült egy jó szakasz Szegvártól Szentésig. A másik a szentes-vásárhelyi vonalon. Még az ősz folyamán kiépül a vármegye területén fekvő szentes-aradi utszakasz. Épült végre községeink belterületén is egy kis darab ut. Befejezéshez közelget a mindszentbaksi utszakasz égitése is, utóbbi utépítésnél nem lett tervbe véve a révtől az új rompáig vezető utrész, a legrosszabb hely talán az egész vármegyében. A sáros idők beálltával Kistelektől bátran jöhet a terhes kocsi is Baksig a homokon, onnan a feljáróig a műton, de biz a faljárótól a révig ez után is lehetlenné lesz a terhes kocsiikkal való közlekedés. Ezt a darab utat okvetlen ki kellene építeni, mert máskülönbben a drága pénzen épült mindszentbaksi ut nem fog céljának megfelelni.

— **Olcsó házbér.** Már két mult vasárnap, azon nem éppen kellemes meglepetésben részesültek kereskedőink, hogy Kovalik Károly felsővidéki vásznas kereskedő, jelenleg községeink lakosa, a vásártéren sátrát felütötte és árulta

árult. Hát biz ez ügyes módja annak, hogy mint kell megtakarítani 1. az iparendély kieszközlésével járó költségeket, 2. az állam és községi adót, 3. és a piac térre szolgáló legalább 200 frt évi haszonbérrel járó üzlethelyiség költségeit. Meg kell említenünk, nehogy félre értésre adjunk alkalmat, hogy nekünk Kovalik Károly ur személye ellen nincs semmi kifogásunk, sőt készséggel elismerjük, hogy nem is rossz gondolat volt tőle üzlet helyiségét — legalább a vasárnapi napra — a község legszebb helyére áttenni, de nekünk hirlapírói kötelességünk megkérdezni az előjáróságot, hogy: *kiadta-e bérbe Kovalik urnak a vásártér?* A szolgabírószágtól, mint első fokú hatóságtól, pedig csak azt csodáljuk, hogy mindaddig, míg ez ügyben magán feljelentés nem érkezett, semmi féle tudomást ez esetről nem vett és most ahelyett, hogy hivatalból intézkedne, tárgyalást tűzött ki ez ügyben és a „panaszosokat“ beidézte. Hát kell ehhez „magán panaszos“?

— **Iparosaink érdekeivel** Mindszentben vajmi keveset törődnek egyesek ép úgy, mint a hatóságok. Rendes viszonyok között is, a pusztta megélhetésért is óriási harcra kell folytatniok. Most meg már a két rossz gazdasági év bajaihoz egy újabb csapás járul: a vándor iparosok személyében. Ma egy vándor szabó házal földözni, holnap suszter, most meg egy szijgyártó és kárpitos időzik községeinkben, elhalászván az ezzel foglalkozó helyi iparosok elől a munkát. Felhívjuk az első fokú iparhatóság figyelmét ezen körülményre és kérjük alkalmazza az ipartörvények ide vonatkozó szakaszait.

— **Várható termés Csongrád-vármegyében.** Csongrád-vármegye területén a hivatalos „F. E.“ szerint buza, rozs, árpa és zabban várható termés kimutatása a következő: buza 892.351 mm., rozs 279.883 mm., árpa 379.847 mm. és zab 111.545 métermázsa. Mi azt hisszük, hogy a valóságban nem lesz annyi, mint a papiron.

— **A rejtélyes lovas.** Dr. Ecséri Lajos szentesi ügyvéd, a kiváló gazdasági író élete ellen merényletet követtek Krassó-Szőrény megyei birtokán. Ecséri épen a majorjában lévő lakásának küszöbén állott és bérésével beszélgetett, midőn egy lovas arra vágatott és pisztolyból kétszer feléje lött. A lövés azonban Gramiter Mihály bérést találta fején, ki holtan bukott a földre. A merénylő eltűnt az est homályában. Szívükből örülünk dr. Ecséri szerencséjének. Hiába, az oláh nem akar magyar birtokost maga között megtűrni és mi e merényletet nemzeti gyűlölségből eredőnek tartjuk.

— **Új választások** küszöbén. Az ország lakosai — mint a belpolitikai ügyek állanak — aligha nem egy új országos választási izgalgalmaknak lesznek ismét kitéve. A kiegyezés Ausztriával sehogy se akar a törvényes alapon létre jönni még pedig azért, mert br. Bánffy miniszterelnök nem enged a 48-ból. Mint hirlík, e héten Ischből haza jövele után minisztertanácsot fog egybe hívni és az egész kabinet be fogja adni a legfelsőbb helyre lemondását. Természetes, hogy ha ez az eset be fog állani, az új választásokat is el fogják rendelni.

— **Csirke veszedelem.** Nem az a veszedelem, mely a csirkéket érte, okoz nekünk aggodalmat, hanem inkább azon két szegény asszony állapota vált aggasztóvá, kik a fentisztelt csirke ügyében egymást alaposan eldöntötték. Már régebben tapasztalta Farenzi Mihályné, hogy csirkéi — noha kánya nem jár a tájon — ijesztő mérvben fogynak. Egy sötét gyanu fogamzott meg agyában. Atment tehát a szomszédasszonyához: Takács Mihálynéhoz s hogy megbizonyosodjék gyanujáról, ezt azzal vádolta, hogy csirkéit ő veri agyon. Szó szót, tett tettet követett és lett egy nagy háboru a mivel semmiféle szomszéd hatalom a béke érdekében közbe nem lépett, az ellenséges felek a harcot vggkimerülésig folytatták. Mindketten a csatateren maradtak s most mindketten nehéz sebekkel boritva fekszenek s egyformán orvosi ápolásban részesülnek. A két szomszéd asszony csirkéi azonban továbbra is jó barátságban maradtak s vigan vizitelnék egymásnak.

— **A mezei munkások segélyezése.** A földmívelésügyi miniszter Békés- és Csongrád-vármegyei főispánjaihoz leiratot intézett, melyben tudatja, hogy több nagy állami és magán vállalatoknál munkás kezekre van szükség, ahol az

aratásból kimaradt munkások kenyerüket megkereshetik. A komáromi főmérnökségnél munkát kap 170 ember 90 kr napszám mellett 3 hónapig. A sátoralya-ujhelyi folyammérnökségnél többben 1 frt napidíjjal. A közép-tiszai ármentesítő társulatnál szükséges 500 munkás 85 krajczár napidíjjal. A Tisza-Béga szabályozási munkálatoknál 590 munkás szükséges 6 hóig. Eddig az ily munkálatokhoz 2796 munkás lett elhelyezve. Ezeket munkanélküli munkásaink tájékoztatására közöljük. Alljanak össze és forduljanak ez ügyben vármegyénk főispánjához. Bövebb felvilágosítással mi is szivesen szolgálunk.

— **Képviselői beszámoló.** Polczner Jenő Szeged város II. kerületének szeretett országgyűlési képviselője folyó 15-től 21-ig fogja beszámolóját a kerület több helyén megtartani. A képviselőt a népkörök küldöttségei fogják utjában kísélni. Általános érdeklődéssel néznek e beszámoló beszéd elé.

— **Lajos napja.** Istenben boldogult Kossuth Lajosnak, az egész magyar nemzet édes apjának nevenapját e hó 25-én országsszerte megünnepelik. Mint értesülünk, a „Mindszenti Földmívelő Kör“ tekintettel a nagy munkaidőre és munkás tagjaira, e nemzeti ünnepet 25 ikét követő vasárnapi napon, vagyis 29-én fogja megünnepelni.

— **Athléta verseny Vásárhelyen.** Folyó hó 20-án a szomszéd Vásárhelyen nagy népünnepélyt rendez az ottani athléta club. Lesz távgyaloglás onnan Orosházig. Byoikli-verseny Szentésig. Távuszás a Tiszán stb. Este táncmulatság.

— **A hirdetési bélyegek eltörlése.** A magyarországi kamarák már régebben mozgalmat indítottak a hirlapbélyegek eltörlése érdekében. A pénzügyminiszter és a kereskedelmi miniszter, tekintettel az állam jelenlegi pénzügyi helyzetére, e kérelmet egyáltalán figyelembe nem vette. Erdekes e leirat most azért, mert a hirlapi kiadók országos kongresszusa ép most foglal á-lást erélyesen a hirdetési bélyeg ellen.

— **Kivándorlás az új világrészbe.** (Beküldetett.) Szokásba jött Magyarországon a népek között, hogy a meggazdagodás és némi könyebb megélhetés ösztöne által indítatva, az új világrészbe, Amerikába, kerestek maguknak új hazát. De ezen tettüket sokszor keserűen megbánták. Ujabbban nálunk is szokásba jött az, hogy a szomszéd országóói az új világoa vándoroinak el a csibék, talán jobb hazát, vagy jobb gazdát keresni. De mily nagy volt a csibék meglepetése, midőn az új hazában, azaz az „Ujvilág“-ban e birodalomnak ura és urnője ellenük hajtóvadászatot rendezett, elfogatta őket és büntetésből az ártatlanokat halálra ítélve lemészároltatta. Természetes, ezt megtudván a szomszédország ura, hadat izent emez ellen. Tagadásosa lett ugyan véve, hogy a hajtóvadászat megtartása után halálos ítélet is mondatott ki és hogy az ártatlan csibék kivégeztettek volna, de a szomszéd ura, miután mindent tudott és látott, nem engedett. De az új világ urával a szóharozban csak nem birt, így tehát segítségre volt szükség és a legnagyobb szerencséjére épen az „Ujvilág“ mellett elhaladó csendőrt hitta, kinek segítségével sikerült is a már kivégzett, megkoppasztott és ágyba eldugott csibét megtalálni. Nagy volt erre az ijedelem, összeszaladt az „Ujvilág ura, urnője és rokonsága között haditanácsot tartottak, minek eredménye az lett, hogy nem jó lesz a szomszédal a harcot felvenni, hanem minden áron ki kell egyezni és így történt meg azon szerződéses egyezés, hogy az ártatlanul elfogott és kivégzett s a vendégek által elfogyasztott és megemésztett csibék kárterítése fejében öt forintot fizetett. Az idő óta a szomszéd országból a csibék óvakodnak az „Ujvilág“-ba vándorolni. Az „Ujvilág“ ura és urnője pedig nem törekszik az olcsó csibepecsenye után.

— **Vidéki gazdák Mezőhegyesen.** Május hó óta egész népvándorlás van Mezőhegyes felé. Ugyanis a földmívelési kormány a vármegyei gazdasági egyletekkel karöltve szervezik e csoportokat azon czélból, hogy a kisgazdák a kincstári birtokok mintagazdálkodásait tanulmányozva, hasznos tapasztalatokat szerezzenek a rendszeres gazdálkodás terén. Két hete, hogy 77 kisteleki, az elmúlt héten pedig 100 verbászi német gazda volt Mezőhegyesen.

CSARNOK.

Pásztortüznél.

A nap most esu-szant le a láthatár szélén: a vékony, parázs-szinű szelet elmerült a pusztaságban s vele együtt tüneznek el a szem elől a távolabbi tárgyak. Mind jobban-jobban szürkül az est; kelet felé alig látni már ötvenhatvan lépésnyire s csak nyugat felé tüntet még elő a már alig pirosuló esthajnal minden pontot, mely a pusztá sikkapjából egy kissé kiemelkedik.

A csillagok feltüneznek égen es földön. A messze-messze meggyújtott pásztortűz össze látszik vegyülni a mennybolt szélén felvillanó csillagokkal s gyakorlatlan szem gyakran csillagnak nézi a tüzet s pásztortanyának a rebegő tűzű bolygót.

Meleg, nyári nap volt: a szürét nem magára veszi, hanem maga alá teríti a juhász-bojtár, de azért a tűz el nem marad, ha szalonát rem sütnék is nálla. Ha kérdezed minek ilyenkor a tűz, tréfásan felelnek meg reá: „Aról tudják meg uram, hogy emberek heverésnek itten körül s nem kutyák.“

A vidék még csendesebb, mint nappal: egy-egy tücsök sikongatja esti nótáját; a levegőben olykor-olykor keresztül hasít füttyögő szárnycsapással egy pár vadkaeca, mely éji tanyájára, a sáros tóra huz; a kolompok kos nyakában néha kondul egyet-ideitlen hangjával az áriás kolomp; a kutyák vakkantgatnak nagy ritkán unalmukban; egyéb hang nem zavarja a természet álmát.

— Hát Pista rendben van-e minden a birák körül? szólítja meg a számadó a kis bojtárt, ki hasra heveredett a tűz mellett.

— Rendben, bátya, rendben; hiszen félig sziget, a hová beteretlük, ilyen jó tanyánk egy hétben sem akad egyszer: erről magunk vagyunk, körül a többi oldalon az ér, még ha akarnánk sem lehetne baj. — „Ne, te, ne, mit morogsz“ — fordul a kutyához, mely azonban már ekkor ugatva iramodik neki s fut vagy tíz lépésnyire a sötétbe, honnan aztán nemsekára egy szürös ember alakja fejlík ki. Konya kalapjáról rökton megismerik benne a pásztort a csószt.

„Jó estét!“ és „Adjon Isten kendnek is!“ után a csósz pipára tölt, rácsippent egy menyecskezemű parázzsal, botjára támaszkodik s a legujabb eseményt, melyről ő, mint csósz, hamarabb vesz hírt másnál, a szőnyegre dobja:

— Hallották-e kendtek, hogy elfogták Csehó Pistát?

— Elfogták? Mikor? Ki fogta el? — kérdik egyszerre megélenkülve a pásztortok.

— Hát biz azt tegnap délután a ragyás persekutor itt a cifra csárda mellett; már egy hét óta feni rá a fogát, míg aztán tegnap megnyomta.

— Ejnye, de hogy tulfa kézrekeríteni?

— Könnyen, ősém, könnyen; a szeretője árulta el a panduroknak. Hanem azt hallottátok-e már, hogy hogy lopta el valami egy hete a varsányi uraság legszebb két lovát? Nem? No elbeszelem én, mert a magam szemével láttam. Epen odaát voltam akkor este én is a Tiszántul egy kis elemózsiáért; így estefelé jövök itt vissza a tiszahajlati csárdának, egyszer csak igen sebes lódobogást hallok a hátam mögött. Visszanézek, mindjárt megismertem Csehó Pistát. A Bársony lova volt alatta, másik két lovat meg kötőféken húzott maga után. De az volt a vágtatás, ősém. Ugy ment vele a Bársony, mint a nyil; az uraság két lovát váltig ütötte, mégis alig érkeztek vele, pedig azok mindig zabbal élnek, aztán nagyobbak is vagy egy marokkal.

Mindjárt gondoltam, hogy valami baj van. Csakugyan úgy is volt. Alig haladt el irányomban Pista, mindjárt kibukkant a Hármashalom oldalán a ragyás persekutor harmadmagával. Csak gondolják kendtek, milyen bolondot tett az a legény: már régen fájt a foga az uraság két lovára, de sehogy sem tudott hozzáférni. Akkor délután jártatni vitte ki egy suhancz a lovakat. Pista odanyargalt, egyet ütött a kocsis gyerekre, kikapták kezéből a kötőféket, avval hajrá, neki indult arra Kecskemét felé. Amint vágtat, egyszer észreveszi, hogy a fűzes erdő sarkánál három pandur kanyarodik reá szembe. Megfordítja a lova száját, vissza a falu felé, de már későn, mert a pandurok is észrevették. Utánna azok is. Csehó Pista beszorult ide a Tiszazugba.

Hiszen tudjátok, hogy a Tisza itt épen olyan kanyarodót vet, mint egy tarisznya; a

pandurok arról jöttek, ahol a szája van ennek a zugnak.

No innen ki nem menekszik, gondoltam magamban, most itt nyomják, ha ezer lelke van is. Dehogyan nyomják! Nekitört a sásnak: a Bársony csak ment volna vele, de a két uri ló megvadult az éles sáslevéltől; elkezdtek ágaskodni, ugrálni, nem mentek beljebb. Pista verte őket a hurokkal.

— Ereszd el, erre-arra a kezedet! — kurtantottam neki, de biz az nem hallotta s nem is eresztette.

A pandurok már alig voltak egy jó puska-lövésnyire. Ekkor Pista eltűnt a nád között; azt hittem, el akar bujni, de azt előre is láttam, hogy hiába, mert megtalálják. A pandurok is betörték a gázosba, utánna a Pista csapásán megállottam, mint a szolnoki kőszent, elakadt a lélegzetem, meg nem tudtam mozdulni, csak vártam, hogy mikor durran a pisztoly, mikor kerül fokoscsattogásra a dolog.

Egyszer csak valami feketét látok mozogni a Tisza sikk vizén, a közepe táján. Biz az Pista volt, átusztatott szépen, áthuzta maga után a két lovat is; onnan aztán jó éjszakát kiáltott vissza a panduroknak s úgy elrobogott, mint a szél.

Valami harmadnapra megint találkoztam vele, már akkorra megjárta a Nyírséget, ott eladta a két lovat.

Azóta nem láttam, hanem ma hallok, hogy elfogták itt a cifra csárdában. A ragyás persekutor, mióta úgy elszökött a keze közül, mindig leskelődött utánna, minden fát megmozdított, hogy megkerítse.

Utóljára is a cifra csárdai csaplátos testvérhuga árulta el, aki Pistának szeretője volt. Előre ki volt főzve, hogy mikor menjenek oda. Pista lóra kapott ugyan, talán meg is szabadult volna, de a Bársony felbukott vele s megfogták. Azóta már a vármegye tömlőczében zörgetheti a vasat.

— Szegény Pista! — mondogatták a juhászok — vajjon mennyi időt kap?

— Biz ősém, én egy irlalmas sóhajást se mernék rátenni, hogy fel nem kötik — felel a csósz. — Tudjátok, hogy áll a statárium, majd csak azon veszi észre, hogy a szél ütögeti össze a bokáját.

— Látja, bátyám, ezt a legényt egészen az a csaplárhuga vitte bele a bajba. Míg abba bele nem bolondult, nem igen volt párja a csikósok közt, hanem aztán a sok cifra viganó, eszem-iszom, ezü t gyűrűk, selyem pántlika nem telt a csikósbérből, addig addig, hogy a tavasszal aztán egészen futó betyár lett belőle.

— Bizony nem sokáig vitte. De vajjon miért adta a pandurok kezébe az a csaplárle ny?

— Azt beszélik, hogy Pista más leányra is kacsintgatott, azért haragudott meg reá. Tudja Isten: —

A tűz lassan-lassan hamvadni kezd; egészen sötét éj terül a síkságra. A csósz tovább indul hivatalos foglalkozásainak éber örkölésével eleget tenni; az egyik juhász fölkel, körülnézi a nyáját, megint leheveredik s nagy ritkán szólnak egy-egy szót a hallott eseményről, a szegény Pista sorsáról, a ki most már aligha kerüli ki a hóhér kezét, pedig milyen jó fiu volt, míg ebbe a sorba nem keveredett, mily szép legény, mily bátor, mily jó lovas. Közbe-közbe megpiszkálják a tüzet; a kis bojtár mély álumba merül; elszunnyad az öregebb juhász is, csak a középső marad ébren örködni.

Csehó Pista pedig csakugyan nem menekvék a szomorú sorsától, melyet a pásztortok elegettek. Kádár Lajos.

Közgazdaság

Növények életéből.

Irta: Lovass Jenő.

Tavasszal a lombos erdők, midőn már az enyhe szellő subogtatja lombjaikat, mikor már az erdő zenéjét hallani véljük és az éjjelenként felszabadult meleg belüle kitorve s enyhe levegőjével a mellette haladót zavarba hozza; akkor már az eredeti talaj csirázó magokkal tele van.

Es mondhatjuk-e, hogy ezek világosságot nem kaptak? Nem!

Vannak magvak melyek biztos kelése csak is úgy érhető el, ha magvai földetlen hagyatnak, a sok közül ilyen pl. a hangáé.

Hoffman R. 24-féle gazdasági maggal tett

kísérlete után tapasztalta, hogy a világosság a csirázásra észrevehető befolyást nem gyakorolt.

A csirázásra szükséges idő mindenkor a mag faji jellegétől függ. Például a fűszfa triss magvai 12 óra multával, ha nedves talajra kerültek, csirázni kezdenek. Buza, rozs, lóhere és más magvak három, öt nap mulva. Már a dió, lucz fenyő és vörös fenyő magvai 4-6 héti képesek fekiüdni, anélkül, hogy a csirázás jelei mutatkoznának. A köröfsa és bikffa magva sok esetben 1½ és 2 év eltelte után csirázának.

A csirázás idejére hatással van a maganyag tartalma, nem különben héjának vastagsága vagy vékonysága. Mely mag bő keményítő anyaggal és vékony hajjal bir, könnyebben csirázik, ellenben az olajtartalmu magvak lasabban, míg azon magvak, melyek vastag és szarunemű burokban várják uj életük feltámadását, legtöbb időt igényelnek. Tagadhatatlan, hogy a csirázáshoz szükséges idő több körülmények esélyétől is függhet és így a mély talajba került mag évek során is, minden jelenség nélkül képes heverni, várva életképességhez szükséges időjárás okozta kedvezőbb körülményt. Az eddigi kísérletek tartásában kutatva Haberland ide vonatkozó kísérletei, kedvező képet nyújtanak egyes növényi magvak csirázási idejéről is így + 5° C. foknál a rozs gyököcske négy nap alatt, lóherénél és más fajta gabnemenüeknél 5-7 nap eltelte után, míg a cukorrépa magvai ezen bók mellett 22 nap mulva kezdenek bsirázni.

Általában a hőfok mindenkor jobban hat a beveződés alatti időtartalomra, mint annak kezdetére. Tapasztalati téren alapszik az is, hogy bizonyos hőfoknál az apró magvak sokkal hamarabb készülnek el a csirázással, mint a nagyok. Hogy ezen körülmény előidézését mi eszközi, azon természeti állapotnak tulajdonítható, miszerint az apróbb magvak természeti, illetve faji tulajdonságok folytán kisebb mennyiségű tápanyaggal bírva, kell hogy hamarab fejlődjenek.

Befolyásolja a csirázást a vetés mélysége is, habár itt a talaj mint olyan közeg szerepel, melyből ez alkalommal a bele került mag nedvességet, melyet stb. szerez; ha erre más természeti tényezők az előkészítik, és így a csirázásra annyiban hat, amenyiben rá más alkalmas tényezők gyakorolnak. Szóval olyan rakár, melyből a növény élete követelményeinek megfelelő és szükséges anyagot szerez be. Et től eltekintve a talaj van hivatta arra, hogy a magvakat benne elrejtse a madarak elől és a magvakat a kiszáradás ellen megóvja.

Vannak egyes talajok, így Newharen kertjeinek könnyű és likacsos talaja, melyben a borsófélék 6-8 hüvelyk mély vetés után is baj nélkül kikelnek. Newbery tanár közlése szerint a mogni indiánok, kik Colorado fennsíkain laknak, homokos talajokban a knkoricza szemeket 12, sőt 14 hüvelyknyire dugják a földbe és csakis ily eljárás mellett lehet nekik biztos termésre kilátásuk.

Osszefoglalva az erre vonatkozó tényezőket, tapasztaljuk azt, hogy nemcsak a talaj jellege, hanem még a levegő, a melegség és a nyirkosság változásai is gyakorolnak hatást a csirázás idejére s a változatos időjárás viszonyok a gyakorlat által ismert szabályokat és rendszert igen gyakran megsemmisítik, előállítván egy újabb esetet a mindent tudni vágyó ember számára.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Diamant Manó.

Meghívó.

A „Gazdasági Gőzmalom Részvenytársaság Mindszentben“ folyó 1898. évi augusztus 28-án d. e. 11 órakor a gőzmalom helyiségében

FOLYTATÓLAGOS ALAKULÓ KÖZGYÜLÉST tart, melyre a részvényesek ez uton is meghivatnak.

Tárgy:

Az alapszabályoknak a bíróság által megkivánt pótlása iránti intézkedés.

Mindszent, 1898. augusztus 13.

Almásy László igazgató.